

**LOKALNI AKCIONI PLAN ZA UNAPREĐENJE POLOŽAJA IZBEGLIH I INTERNO
RASELJENIH LICA U OPŠTINI ALIBUNAR
2009-2013**

ALIBUNAR januar 2009 godine.

SADRŽAJ

Uvod	3
<ul style="list-style-type: none"> • Uvodna na reč Predsednika Opštine • Odluka Skupštine Opštine o usvajanju LPA • Zahvalnost učesnicima/cama u procesu izrade LPA 	
Sažetak (rezime) LPA	6
Poglavlje 1: Opšti podaci o Opštini	7
Poglavlje 2: Podaci o izbeglim i interno raseljenim licima	12
Poglavlje 3: Analiza situacije, zaključci i preporuke	14
Poglavlje 4: Prioritetne ciljne grupe	20
Poglavlje 5: Opšti i specifični ciljevi	21
Poglavlje 6: Aktivnosti – Zadaci za realizaciju LPA	23
Poglavlje 7: Resursi/budžet	29
Poglavlje 8. Aranžmani za primenu	29
Poglavlje 9: Praćenje i ocena uspešnosti	30

UVOD

Uvodna reč Predsednika Opštine Alibunar

Opština Alibunar ima opredeljenje da svoj razvoj u svim oblastima života vodi planski i organizovano, kroz proces koji je zasnovan na realnom sagledavanju stanja i potreba, ali i mogućnosti koje imamo da se na identifikovane potrebe odgovori.

U tom pravcu je usmeren i Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica koji ima za cilj da olakša život i pospeši intergraciju naših sugradjana koji su svoj trajni ili privremeni dom našli u našoj opštini.

Plan je, s druge strane izraz principa solidarnosti i jednakih mogućnosti i naše političke volje da se najugroženijim društvenim grupama, među kojima su i izbeglice i interno raseljena lica, pruži dodatna društvena podrška.

Uveren da će Plan poslužiti svim zainteresovanim i odgovornim institucijama, organizacijama i pojedincima da pojačaju svoje aktivnosti i postignu bolje rezultate u radu, zahvaljujem svim akterima koji su učestvovali u njegovom kreiranju.

Predsednik opštine Alibunar

Danijel Kišmarton

Šta je Lokalni plan akcije za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica

U ovom dokumentu pod procesom *lokalnog akcionog planiranja unapređenja položaja izbeglih¹ i interno raseljenih lica² (IRL)* podrazumevamo proces donošenja odluka o tome koje promene značajne za život izbeglih i interno raseljenih lica nameravamo da ostvarimo u svom lokalnom okruženju u toku predviđenog vremenskog perioda 2009/2013godine. Taj proces se zasniva na identifikovanju najboljeg načina angažovanja kapaciteta svih socijalnih aktera u zajednici u planiranju i primeni plana. *Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica*

¹ Prema Konvenciji UN o statusu izbeglice (1951), **izbeglica** je osoba koja iz osnovanog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uverenja, napustila je svoju državu i ne može ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglice je Protokolom iz 1967. god. proširen i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinuđene da napuste svoju državu. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

² **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih su bili prisiljeni da napuste svoje domove mogu biti različiti: rat, nasilje, ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplava i sl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnosti njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih, za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava. (http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

posmatramo kao rezultat procesa planiranja ili plansku odluku kojom su definisani osnovni načini ostvarivanja ciljeva razvoja ove oblasti života lokalne zajednice.

U okviru ovog dokumenta, pod *izbeglim i interno raseljenim licima* podrazumevaju se sva lica koja su bila izložena prisilnom napuštanju svojih domova i raseljavanju, zbog rata na prostoru bivših jugoslovenskih republika i bombardovanja Kosova i Metohije, uključujući i ona lica koja su u međuvremenu stekla status građana Republike Srbije, ali i dalje imaju nerešene egzistencijalne probleme nastale u toku izbegličkog statusa.

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica (IRL) u Opštini Alibunar, nastao je kao rezultat učešća u Projektu *Podrška institucijama Vlade Republike Srbije koje su nadležne za izbegla i interno raseljena lica*. Opšti cilj Projekta je pronalaženje rešenja na nivou države koja će pružiti podršku Vladi Republike Srbije da na efikasan i održiv način odgovori na potrebe izbeglih i IRL. Projekat finansira Evropska unija, a sprovodi Međunarodna organizacija za migracije (International Organization for Migration – IOM). Korisnici Projekta su institucije Vlade Republike Srbije koje su nadležne za izbegla i interno raseljena lica: Komesarijat za izbeglice Republike Srbije (KIRS), Ministarstvo za Kosovo i Metohiju (MinKiM) i Ministarstvo rada i socijalne politike (MRSP), kao i druga nadležna ministarstva, opštinska povereništva za izbegla i interno raseljena lica i *odabrane opštine*.

Strateški okvir projekta određen je u skladu sa politikom i pravcima delovanja definisanim Nacionalnom strategijom za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica i drugim nacionalnim strateškim dokumentima od značaja za ovu oblast³. U cilju koordiniranog rada, korišćenja naučenih lekcija i najboljih praksi, ovaj Projekat uzima u obzir postojeće projekte izgradnje kapaciteta na lokalnom nivou, a naročito one koji su u domenu socijalne, ekonomske i stambene politike. Kreiranje i sprovođenje lokalnih akcionih planova za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica ovde se tretira kao deo šireg mehanizma smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti osetljivih društvenih grupa.

Lokalni plan akcije za unapredjenje položaja izbeglica i IRL donosi se na period od 5 godina, sa detaljnom razradom aktivnosti za 2009 i 2010 godinu.

Proces izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Alibunar, zasnivao se na interaktivnom pristupu čije su osnovne metodološke karakteristike da je:

- Lokalni – sproveden je u lokalnoj zajednici i uvažava lokalne specifičnosti;
- Participativan – uključio je različite bitne aktere procesa društveno organizovane podrške izbeglim i interno raseljenim u lokalnoj zajednici;
- Utemeljen na realnim okolnostima, raspoloživim resursima i potrebama unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih;
- Prilagođen situaciji u lokalnoj zajednici, akterima i pozitivnoj promeni kojoj se teži;

- Koristi savremene metode planiranja i analize svih važnih elemenata potrebnih za donošenje odluka;
- Podstiče odgovoran odnos različitih društvenih aktera u lokalnoj zajednici.

Za potrebe procesa, prikupljanje i analizu osnovnih podataka o položaju i potrebama izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Alibunar korišćeni je baza podataka opštinskog poverenika, centra za socijalni rad, baza podataka romskog koordinatora, rezultati intervjua sa potencijalnim korisnicima/cama i sastanaka sa lokalnim akterima, statistički podaci, podaci Komesarijata za izbeglice Republike Srbije. Proces izrade Plana sproveden je u periodu novembar 2008-februar 2009 godine.

Zahvalnost učesnicima/cama u procesu lokalnog akcionog planiranja

U cilju izrade Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Alibunar, formirana je radna grupa koju su činili predstavnici/ce: lokalne samoprave kao nosioca procesa i formalnog donosioca ovog dokumenta, institucije sistema koje se na lokalnom nivou bave pitanjima socijalno ugroženim licima i Komesarijata za izbeglice Republike Srbije .

opštinske radne grupe		
Ime i prezime	Organizacija	Funkcija
Ljiljana Rakić	Komesarijat R.S	Okružni koordinator
Jovan Tomić	Poverenik za izbeglice	Koordinator Opštine Alibunar
Irinel Samoilo	NVO sektor	Dipl.ekonomista
Ratković Dragan	FROA	Spoljni saradnik
Lina Jon	Ministarstvo nac. manjine	Romski koordinator za OAlibunar
Komatina Dragana	Opština Alibunar	Član veća
Sandra Berlovan Skumpija	Sociolog	Stručni saradnik

Uloga Opštinske radne grupe bila je da:

- Kreiraju planove na rešavanju problema izbeglih i IRL lica da efikasno i na održiv način zadovolje njihove potrebe kao i definisanje pravca budućeg razvoja.
- Unapredi sopstvene kapacitete za planiranje kroz odgovarajuće obuke organizovane od strane IOM-a;
- Obezbedi potrebne podatke neposredno od ciljnih grupa i socijalnih aktera u sistemu podrške izbeglim i interno raseljenim;
- Razmenjuje informacije i učestvuje na sastancima od značaja za proces planiranja;
- Primenuje usvojene metode planiranja tokom procesa planiranja;
- Definiše ciljeve, pravce razvoja i saraduje sa različitim relevantnim lokalnim i republičkim akterima;
- Planira praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene lokalnog akcionog plana;

- Radi na pisanju završnog dokumenta;
- Inicira javnu raspravu o nacrtu dokumenta i doprinese da finalna verzija bude predložena Skupštini Opštine Alibunar na usvajanje.

Na izradi ovog dokumenta u konsultativnom procesu najveći doprinos povereniku dali su potencijalni korisnici budućih programa i projekata iz izbegličkih naselja na teritoriji opštine Alibunar. Zahvaljujemo i ostalim akterima uključenim u prikupljanju podataka značajnih za LAP: Romskom koordinatorskom centru opštine Alibunar, Centru za socijalni rad, i navladinim organizacijama sa teritorije Alibunar.

Posebnu zahvalnost izražavamo Komesarijatu za izbeglice Republike Srbije i predstavnicama Komesarijata: Ljiljana Rakić, Svetlana Oklobđiji i Draga Trninić. IOM projektom timu u delu stručne podršku na izradi LAP-a

Sažetak - Rezime

(na srpskom i na engleskom)

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Alibunar (2009-2013) je dokumenat koji izražava dugoročna opredeljenja lokalne samouprave da poboljša uslove života i mogućnosti za integraciju izbeglih i interno raseljenih u lokalnu zajednicu. Ovaj plan je zasnovan na sveobuhvatnoj analizi situacije relevantne za unapređenja položaja izbeglih i interno raseljenih. Akcioni Plan je usmeren ka svim osobama u Opštini Alibunar koje su bile izložene prisilnim migracijama i egzistencijalnim poteškoćama.

Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i IRL definisana su dva opšta cilja koja je realno moguće ostvariti u periodu od 2009-2013 godine i to je

OC1-Poboljšani socijalno-materijalni uslovi za integraciju izbeglih i interno raseljenih u ruralnim sredinama kroz lokalne i državne programe za trajno rešavanje stambenog pitanja otkupom i adaptacijama kuća u ruralnim sredinama.

OC2-Poboljšanje životnog standarda i egzistencijalnih uslova za integraciju izbeglih i IRL kroz lokalne programe za povećanje zapošljavanja i stvaranja uslova za njihovo ekonomsko osamostaljivanje i uključivanje u društveni život Opštine Alibunar.

U okviru navedenih opštih ciljeva, ovim akcionim planom utvrđuju se sledeći operativni zadatci :

SPECIFIČNI CILJEVI-SC1

- SC1a. U periodu 2009-2010 god. stambeno zbrinuti 10 najugroženijih porodica otkupom 10 seoskih kuća .
- SC1b. U periodu 2009-2011 god. obezbediti podršku u građevinskom materijalu za 20 porodica izbeglih i IRL ,za završavanje započelih stambenih objekata ili popravku postojećih stambenih objekata (saradnji sa KIRS-om).

- SC1c U periodu 2009-2011.god. u saradnji sa Pokrajinskim fondom za zbrinjavanje, obezbediti dogradnju novozapočetih kuća i adaptaciju starih porodičnih kuća za najmanje 15 porodica.

SPECIFIČNI CILJEVI-SC2

- SC2a U periodu 2009 -2013 god. podsticati samozapošljavanje sredstvima Lokalnog fonda za pokretanje malog porodičnog biznisa (u saradnji sa MSP i Fondom za razvoj APV).
- SC2b Do kraja 2012god. obezbediti najmanje po 5 „paketa“ godišnje za otpočinjanje samostalnog porodičnog malog biznisa za izbegle i IRL porodice.
- SC2c U periodu 2009 -2010godine organizovati 3 ciklusa obuke za po 20izbeglih i IRL u oblasti povrtarstva, stočarstva i ratarstva, (tri mesne zajednice po tri obuke u saradnji sa Fondom za razvoj i NSZ)

Procenjuje se da će za realizaciju Lokalnog plana u periodu 2009-2013 god. Biti potrebno da se izdoji oko 170.000 EUR iz lokalnog budžeta, što predstavlja oko 10% ukupne realizacije Plana u ovom periodu. Ostalih 90% je planirano da se obezbedi iz donatorskih sretstava i drugih izvora .

Lokalni plan, kao svoj sastavni deo ima planirane arazmane za implementaciju koji obuhvataju **lokalne strukture i različite mere i procedure** koje će osigurati njegovo uspešno sprovođenje.

Strukturu za upravljanje procesom primene LPA, nakon njegovog usvajanja, predstavljaće *Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja*, ova savet će, kao deo svog budućeg rada, napraviti *Plan upravljanja primenom Lokalnog plana*.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu sa LPA, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici-partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu koji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada kao i informisanje javnosti .

Poglavlje 1. Osnovni podaci o Opštini Alibunar

GEOGRAFSKI PODACI O OPOŠTINI

Opština Alibunar zauzima jugoistočni deo Vojvodine. Nalazi se u južnom i jugoistočnom delu Banata. Geografski položaj određen je sledećim koordinatama: 20°45' - 21°10' istočne geografske dužine, 39°50' - 40°15' severne geografske širine. Osnovna karakteristika opštine je njen periferni položaj u odnosu na teritoriju Vojvodine. Teritorija opštine Alibunar obuhvata površinu od 601 km². Izrazito ravničarsko područje smešteno u centralnom delu Južnog Banata i predstavlja raskrnicu pravca Beograd do granice sa Rumunijom i pravca od rumunske granice do Zrenjanina i dalje ka Severu.. Klima je polustepska i razlikuje se od klime okoline, naročito na području Deliblatske Peščare. Putnu mrežu u okviru prostora opštine Alibunar čini skup magistralnih, regionalnih, lokalnih i nekategorisanih puteva u ukupnoj dužini od 104km. od toga 86km – putevi sa savremenom podlogom u solidnom stanju. Kroz četiri naseljena mesta u opštini prolazi pruga na relaciji Beograd - Vršac - Rumunija. Na teritoriji opštine Alibunar formirano je deset naselja od kojih je Alibunar administrativno sedište opštine. Sam geografski položaj diktirao je i formiranje naselja, koja zbog toga odstupaju od klasičnog. Opštinu Alibunar čini deset naseljenih mesta: Alibunar, Banatski Karlovac, Nikolinci, Vladimirovac, Lokve, Janošik, Seleuš, Ilandža, Novi Kozjak, Dobrica. Glavne nacionalne/etničke zajednice su Srbi, Rumuni, Slovaci i Romi. Razlozi višegodišnjeg neravnomernog razvoja su demografsko praznjenje prostora opštine, migracioni tokovi, negativan prirodan priraštaj stanovništva i ostale negativne promene u populacionoj strukturi.

EKOLOGIJA Na teritoriji opštine Alibunar ne postoje veća industrijska postrojenja – potencijalni zagađivači.. Investicije se prvenstveno usmeravaju na održavanje sistema vodosnabdevanja, zamenu dotrajalih azbestnih i pocinkovanih cevi, bušenje i opremanje bunara i izgradnju kanizacionih mreža

PRIVREDA Strukturu privrede čine poljoprivreda, industrija, privatno preduzetništvo i ostalo. Ukupna površina obradivog zemljišta opštine iznosi 44.741ha. Od toga, nakon "vraćanja" zemljišta, individualnom sektoru pripada 33.801ha. Oranice se prostiru na dve prirodno odvojene terase. Zemljištu nedostaje humus. Obzirom na bogatstvo podzemnih voda naselja Alibunar, potencijal istih je nedovoljno iskorišten. Obodom opštine prolazi kanal DTD, čiji su potencijali, naročito u oblasti navodnjavanja, takođe nedovoljno iskorišteni. Proizvodni kapaciteti su iskorišteni do 60%. Povećanje stepena ekonomske valorizacije poljoprivrednih resursa mora biti vezano za intenziviranje ratarske proizvodnje, revitalizaciju i povećanje stočarske proizvodnje, ekonomsko-finansijsku konsolidaciju poljoprivrednih preduzeća i zadruga, nosilaca poljoprivredne proizvodnje na teritoriji odnosno njihovo prestrukturiranje i povezivanje sa uspešnim agroindustrijskim

proizvoda. U takvoj situaciji, imajući u vidu i stanje u oblasti poljoprivredne proizvodnje u prethodnom vremenu, u budućnosti u sferi poljoprivrede mora da forsira, pored primarne proizvodnje, razvoj preradnih kapaciteta do krajnje finalizacije

Na teritoriji opštine Alibinar predviđene su tri Industrijske zone, njihova ukupna površina je 215 ha i to: 120 ha u B.Karlovcu (prostori za industrijsku proizvodnju i preradu zauzimaju 80 ha, a prostori za prateće sadržaje – skladišta, radionice i sl. zauzimaju površinu od 40 ha), 60 ha je u Alibunaru (prostori za industrijsku proizvodnju) i 35ha Slobodne zone u Nikolincima. Zemljište je vlasništvo Ministarstva za poljoprivredu sa pravom korišćenja opštine Alibunar. Komunalna infrastruktura je delimično započeta i u pripremi su urbanistički planovi. U toku je realizacija projekta „Centar sigurne vožnje, sa industrijskom zonom na potezu Alibunar-B.Karlovac i zauzima 620 ha a finansijer je Interspid Beograd.

Najvredniji potencijal Opštine Alibunar predstavlja poljoprivredno zemljište, koje obuhvata 75,6% ukupnih površina, u čijoj strukturi preovlađuju obradive površine (97,8%). Za poljoprivrednu proizvodnju veoma su bitne pedološke karakteristike zemljišta. Najveći deo zemljišta (99,3%) pripada plodnim tipovima zemljišta (černozem, smonica i gajnjača i aluvijalno-deluvijalni nanosi). Setvena struktura je delimično usklađena sa prirodnim uslovima, ali nisu u dovoljnoj meri razvijeni mogući intenzivni vidovi poljoprivredne proizvodnje.

Resursi vode pružaju izvanredne uslove za razvoj turizma i saobraćaja. Razvojni značaj vodenog potencijala zavisiće, prvenstveno od njihove zaštite, očuvanja i uređenja, izgradnje zalivnih sistema i razvoja rečnog saobraćaja, kao i razvoja turizma, posebno sportskog ribolova.

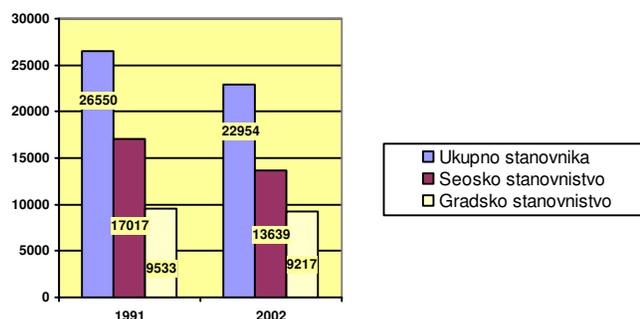
Prema ocenama iz Strategije razvoja socijalne zaštite opštine Alibunar za period 2008-2012 povećanje stepena ekonomske valorizacije poljoprivrednih resursa mora biti vezano za intenziviranje ratarske proizvodnje, revitalizaciju i povećanje stočarske proizvodnje, ekonomsko-finansijsku konsolidaciju poljoprivrednih preduzeća i zadruga, kao i nosilaca poljoprivredne proizvodnje na teritoriji Opštine, odnosno njihovo prestrukturiranje i povezivanje sa uspešnim agroindustrijskim preduzećima u opštini i van nje, kao i jačanje i razvoj kapaciteta za preradu poljoprivrednih proizvoda.

TURIZAM Opština Alibunar raspolaže prirodnim dobrom / vikend naseljem Devojački Bunar. Obzirom da se radi o naselju koje se nalazi na teritoriji DELIBLATSKE PEŠČARE (zaštićenog prirodnog rezervata), postoji potreba za zaštitom prirodnih resursa na ekološki čistom / zaštićenom području i predstavlja jedinstveno pustinjsko područje u Evropi. Nalazi se u Južnom Banatu i prostire se u pravcu JI-SZ na dužini od 60 km a najveća širina joj je 25 km. Klima je polustepska i razlikuje se od klime okoline. Prostor Deliblatske peščare je svrstan u najvišu kategoriju zaštite „Prostor posebnih prirodnih vrednosti - specijalni rezervat“. Osnovna namena je trajno očuvanje, unapredjenje i zaštita zemljišta, flore i faune. Nedovoljno se koristi u turističke svrhe, ali ima povoljne uslove da postane veliki turistički i rekreacioni centar od šireg značaja, naročito ako se njen razvoj posmatra zajedno sa objektima na koje se naslanja ili koja se nalaze u neposrednoj blizini, sa kojima

se dopunjuje i čini celinu: Belocrkvanska jezera, vinogorja i voćnjaci, kanal DTD, Vršački breg, Dunav i dr. Izletišta Devojački bunar na području Deliblatske pešcare obuhvata teritoriju veličine 141,98 ha na terenu k.o. Ban.Karlovac. Nedovoljno je izgrađena putna mreža, nema dovoljno prodavnica roba i suvenira. Ima četiri turistička objekta sa oko 110 ležaja, 800 restoranskih mesta, gerontološki centar, fudbalski teren, otvoreni bazen. Prostor je atraktivan za izgradnju sportskih objekata, sportskih terena (za golf, tenis, hipodrom), restorana, odmarališta, omladinskog kampa.

Demografski podaci

<i>Broj stanovnika i polna struktura</i>			
Podaci/popis	1991	2002	
Polna struktura		M	Ž
Broj stanovnika		11 209	11 754
Struktura prema broju dece (0 – 18)		5 190	2 635
ukupno	26 550	22 954	

U ukupnom udelu stanovništva deca i omladina su zastupljeni sa oko 26 % stanovništva, ali zbog loših ekonomskih uslova i neprestanog iseljavanja radno posobnog lica u opštini je povećan broj starih, tako da on trenutno iznosi oko 1/3 ukupnog broja stanovništva. Odraslih lica (radno sposobnih) ima oko 46%.

<i>Starosna struktura prema polnoj strukturi</i>							
Starost	0-14g.	15-24g.	25-49g.	50-64g.	65-79.g.	80-94g.	95-
Muško	1899	1405	3923	2116	1611	202	4
Žensko	1839	1318	3611	2288	2270	347	7

Na osnovu podataka iz popisa 1991/2002, posebno je primećeno iseljavanje stanovništva iz seoskih delova opštine. Depopulacija sela je jedan od velikih problema opštine Alibunar. Mehanički priliv stanovništva, ostvaren je dolaskom izbeglih i prognanih lica. Izuzetno negativna stopa prirodnog priraštaja, uz dugogodišnji trend odliva mlađeg stanovništva, dovela je do drastičnog smanjenja seoskog stanovništva, tako da u nekim selima po poslednjem popisu ima za polovinu manje stanovnika u odnosu na 1981 godinu. Ukupno, stanovništvo u opštini se za oko 35% smanjilo za poslednje dve decenije.

Prirodni priraštaj na teritoriji opštine Alibunar je negativan i iznosi -206 (rodilo se 207 novorođenčadi, a umre 413 lica), dok je natalitet u skladu sa podacima takođe veoma

nizak. Kada su u pitanju penzioneri, na teritoriji opštine Alibunar registrovano je 4.5. penzionera što čini oko 20% od ukupnog broja građana

Na teritoriji opštine Alibunar živi preko 20 nacija, koje su se doseljavale u toku bogate istorije ovog kraja. Prema nacionalnoj strukturi najbrojiji su Srbi koji su zastupljeni sa 59,5 % u odnosu na ukupan broj stanovnika, a zatim slede Rumuni sa 26,5 %, Slovaci sa 5.2 %, Romi sa 5,9%, dok ostalih 2,9% stanovništva predstavljaju druge nacionalnosti.

Podaci za 2005 godinu	Muškarci	Žene	UKU PNO
Ukupan broj nezaposlenih lica	1474	1473	2947
Nezaposlena lica sa 1 stepenom kvalifikacije	806	781	1587
Nezaposlena lica sa 2,3,4 i 5 stepenom stručne spreme	636	652	1288
Nezaposlena lica sa višom i visokom stručnom spremom	32	40	72

Podaci/popis	2002
Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika	- 8,1
Umrlo odojčad na 1000 živorođene dece	9,2
Očekivano trajanje života živorođene dece	m: 68,56 ž: 73,54

Naselja	1991	2002	- %
Alibunar	3740	3431	- 8,3%
Banatski Karlovci	6291	5820	- 7.5%
Vladimirovac	4539	4111	- 9,5%
Dobrica	1622	1344	- 17,2%
Ilandža	2034	1727	- 15,1%
Janošik	1222	1171	- 4.2%
Lokve	2973	2002	- 32,7%
Nikolinci	1630	1240	- 24,0%
Novi Kozjak	998	768	- 23.9%
Seleuš	1501	1340	- 10.8

Stanovništvo prema aktivnosti

Podaci/popis	2002
Aktivno: obavlja zanimanje	8 132
Aktivno: ne obavlja zanimanje	6 541
Radni kontigent	14 673
Lica s ličnim prihodom	4 124
Izdržavano stanovništvo	8 463

SEKTOR ZAPOSŁJAVANJA I OBRAZOVANJA

Problem nezaposlenosti je problem koji utiče na sve druge segmente i koji ima uticaj na stanovništvo svih starosnih strukture.

Prema podacima SIEPA Alibunar ima stopu nezaposlenosti od 27,6 Najnoviji podatak (izvor RZTR) stopa nezaposlenosti je 46,7%. U opštini Alibunar nadoknadu, po osnovu prestanka radnog odnosa(lica koja su ostala bez posla usled privatizacije ili stečaja firmi) prima 200 lica, dok prema evidenciji 2.800 lica je registrovano kao radnika, dok je 2.458 registrovano zemljoradnika

Rezultat toga je da celokupno stanovništvo kao i ruralna i poljoprivredna radna snaga stari a stopa razvoja se smanjuje. Dalje posledice su smanjenje proizvodnog kapaciteta i u vezi sa tim smanjenje prihoda budžeta ruralnih opština, sa ozbiljnim teškoćama da se izađe na kraj sa narastajućim zahtevima za socijalnom brigom i zaštitom, izazvanim pomenutim demografskim trendovima. Ukratko, ovaj začarani krug za krajnji ishod ima pogoršanje životnih uslova, smanjenje mogućnosti da se sačuva stanovništvo i smanjenje mogućnosti da se privuku pokretljivi resursi (kapital, kvalifikovani ljudi) koji su od suštinskog značaja za socio-ekonomski razvoj sredine.

Veza izmenju obrazovanja i zapošljavanja je najproblematičnija u doškolavanju i prekvalifikaciji. , Nema dovoljno institucija koje se bave obrazovanjem odraslih, uzimajući u obzir veliki broj radnika koji je ostao bez posla 90-ih godina prošlog veka, a čija kvalifikacija najčešće ne odgovara potrebama tržišta. S druge strane, prekvalifikacija radnika se pokazala kao jedan od efikasnih načina za rešavanje visoke nezaposlenosti u tranzicionim zemljama tako da bi trebalo više pažnje posvetiti ovom problemu.

Problem zapošljavanja je vezan sa činjenicom da u opštini Alibunar celokupno stanovništvo, uključujući i ruralnu poljoprivrednu radnu snagu ,stari a stopa razvoja se smanjuje. Na području opštine Alibunar toku 2008 godine evidencijom nezaposlenih lica –indeks u odnosu na 2007 ukazuje na smanjenje nezaposlenosti. Ovakvom podatku doprinosi i promena načina vođenja evidencije lica koja traže zaposlenje, što je nerealna slika na tržištu rada i stanja u opštini Alibunar.

Kretanje nezaposlenih, odnosno lica koja traže zaposlenje u opštini Alibunar u decembru 2008 godine, prema podacima Nacionalne službe za zapošljavanje pokazuje da u strukturi nezaposlenih najveći deo čine žene i lica bez kvalifikacija.

Pravni okvir opštine Alibunar

- **Pravni izvor** delatnosti i ovlašćenja opštine Alibunar čine Zakon o lokalnoj samoupravi i Statut opštine
- **Organi Opštine** su: Skupština opštine, Predsednik opštine, Opštinsko veće i Opštinska uprava.
- **Skupština** je najviši organ vlasti, koja izvršava zakonodavne funkcije i sastavljena je od 23 odbornika
- **Opštinsko veće** ima izvršnu vlast u opštini i čine ga 9 člana. Veće neposredno je odgovorno za predlaganje i izvršavanje odluka i drugih akata Skupštine opštine i stara se o izvršenju i raspolaganju sredstvima budžeta.

- **Predsednik opštine** je i predsednik opštinskog veća, predstavlja i zastupa opštinu i naredbodavac je za izvršenje budžeta
- **Povereništvo za izbeglice:** Opštinsko veće je do sada vršilo funkciju Opštinskog štaba za izbegla i prognana lica. Veće je do 2005. godine kontrolisalo rad poverenika a od tada poverenik je samostalni stručni saradnik sa operativnim angažmanima usmerenim ka učestalim neposrednim kontaktima sa predstavnicima domaćih i međunarodnih humanitarnih organizacija i svakodnevnim stručno administrativnim poslovima.

Pitanje izbeglica i IRL je u velikoj meri povezano sa socijalnom zaštitom, U novoj organizaciji Opštinske Skupštine potpredsednik opštine je Pomoćnik za socijalnu politiku tako da su stvoreni povoljniji institucionalni uslovi za razvoj ove oblasti. Statutom opštine Alibunar predviđeno je formiranje Saveta za socijalnu politiku, a izradom Međupštinske i Opštinske socijalne strategije formiranje i Saveta za upravljanje migracijama i trajna rešenja

Poglavlje 2. Podaci o izbeglim i interno raseljenim licima u Opštini Alibunar

Prema podacima Povereništva Komesarijata za izbeglice RS na teritoriji OA u periodu od 1992. do 2007. evidentirano je 2.624 izbeglih i prognanih lica iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske i 184 raseljenih lica sa Kosova i Metohije (od toga oko 2/3 romske populacije).

Po poslednjem popisu 2005.god. registrovano je 363 izbeglih lica. Podatak govori da je došlo do osetnog smanjenja broja pripadnika ove populacije, i to usled velikog broja izbeglica koja su prihvaćene u državljanstvo RS. Manji je broj izbeglica koja su se vratile u matične države ili se preselile u treće zemlje.

<i>Pregled broja prognanih lica da 31.12.1995. godine</i>						
Naselja	Muški	Ženski	Ukupno	0-18	19-60	60-
Alibunar	60	73	133	9	91	33
Banatski Karlovac	150	172	322	24	197	101
Vladimirovac	212	251	463	36	260	167
Dobrica	9	9	18	2	10	6
Ilandža	20	13	33	4	78	59
Janošik	2	2	4	0	4	0
Lokve	2	2	4	0	4	0
Nikolinci	18	17	35	5	19	11
Novi Kozjak	20	13	33	4	17	12
Seleuš	82	102	184	21	116	47
Devojački Bunar	24	29	53	6	28	19

Socijalni akteri opštine , na koje je upućena ova populacija su: Poverenik Komesarijata za izbeglice RS , lokalna samouprava, Centar za socijalni rad, Nacionalna služba za zapošljavanje, i međunarodne humanitarne organizacije koje rade pod patronatom UNHCR-a

<i>Kolektivni centri</i>		
Podaci/popis	Broj	Zatvoreno
Stara škola B.Karlovac	142	2005
L. dom Vladimirovac	54	2001
Devojački Bunar	48	1998

<i>Broj lica koja su evidentirana u Opštinskom štabu</i>	
Podaci/popis	Broj
Po popisu opšt.štaba	2277
Na evidenciji CK	347
Ukupno	2624

<i>Pristigla lica po godinama</i>	
Podaci/popis	
Broj izbeglih lica	549
Broj prognanih lica	863
1996 godine pristiglo	173
1997 godine pristiglo	168
Sa Kosova	184
Ukinuti status 1.11.2008.	1091

Društvena integracija:

Izbegla lica nisu posebno organizovani i zbog toga je njihova Integracija otežana. Dodatni faktor je razlika u društvenim obrascima između njihovih matrica i novog prostora, ali i zbog neravnopravnosti u ostvarenju građanskih prava. Pasivnost izbeglica i IRL u lokalnoj zajednici, u odnosu na sopstvene probleme utiče i na manju osetljivost lokalne zajednice prema problemima i potrebama izbeglica i IRL .

Poglavlje 3. Analiza situacije i zaključci

Analiza situacije u kojoj se rešava pitanje položaja izbeglica i IRL obuhvata četiri vrste kvalitativnih analize:

1. Pregled dokumentacije o širem radnom okruženju
2. Analizu stanja (SWOT),
3. Analizu zainteresovanih strana i

4. Analizu problema.

1 Pregled dokumentacije o radnom okruženju obuhvatila je nekoliko ključnih nacionalnih strateških dokumenata relevantnih za ovu oblast, aktuelni zakonski okvir koji reguliše pitanja izbeglih lica u Republici Srbiji, strateška dokumenta Opštine Alibunar realizovane i aktuelne projekte i programe namenjene izbeglim i IRL u Opštini. Nacionalni strateški dokumenti od značaja za pitanja izbeglih i interno raseljenih lica su:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002);
- Strategija za smanjenje siromaštva (2003);
- Nacionalna strategija održivog razvoja (2008);
- Nacionalna strategija privrednog razvoja Republike Srbije 2006-2012;
- Nacionalna strategija zapošljavanja 2005-2010;
- Strategija regionalnog razvoja 2007-2012;
- Strategija razvoja poljoprivrede;
- Strategija razvoja socijalne zaštite(2005);
- Nacionalni plan akcije za decu(2004).

Aktuelni zakonski okvir za pitanja izbeglica je Zakon o izbeglicama. Imajući u vidu uočenu potrebu da taj Zakon bolje prati aktuelne potrebe i pitanja izbeglica, sačinjen je Predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o izbeglicama, ali on još nije usvojen. Lokalna strateška dokumenta značajna za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Alibunar su Strateški plan socijalne zaštite 2008 – 2012, Međupštinska strategija razvoja socijalne zaštite 2008/2012. Alibunar, Bela Crkva, Vršac i Plandište, Akcioni plan za mlade i Akcioni plan za Rome, Referentni okvir je i Regionalni socio-ekonomski program Banata (RSEPD), a u fazi izrade je i strategija lokalnog ekonomskog razvoja.

Programi i projekti za izbegle i IRL koji su do sada realizovani u Opštini Alibunar:

Opština Alibunar je uz podršku mnogih donatora do sada realizovala brojne programe za izbeglice i svrstala se u red opština koja je u velikoj meri rešila osnovne stambene potrebe ove populacije

Od 1998 god. Izgrađeno 40 stanova i organizovana samoizgradnja 104 stambene jedinica. Ovim putem je zbrinuto blizu 700 lica i tri kolektivna centra zatvorena. pored toga urađeno je kompletno infrastrukturno opremanje u sva tri naselja.

Za 15 lica kojima je smeštaj u ustanovama bio najadekvatniji oblik zaštite, organizovan je trajan smeštaj u gerantološke centre i socijalne stanove.

Opština Alibunar je imala aktivan odnos prema zbrinjavanju izbeglica i IRL iz kolektivnih centara izvan svoje teritorije i zbrinula 37 porodica na svojoj teritoriji i organizovala, uz pomoć INTERSOSA, otkup kuća za 8 porodica iz centara koji se zatvaraju.

Opština je bila aktivan partner za humanitarne programe koje je sprovodila Japanska agencija za hitne intervencije, CARE-internacional i FAO-UN (edukacije i pomoć poljoprivrednicima u grantovima „Demo farmeri“).

U Alibunaru je realizovan projekat SDF i obezbedjeni paketi za osamostaljivanje 13 porodica i organizovana edukacije za pisanje biznis planove.

Najvažniji zaključci ove analize su sledeći:

- Nacionalna strategija za rešavanje pitanja izbeglih i interno raseljenih lica (2002) definiše osnovne pravce delovanja – obezbeđivanje uslova za povratak i obezbeđivanje uslova za lokalnu integraciju, što je potpuno u skladu sa međunarodno prihvaćenim ciljevima za rešavanje položaja ove grupe građana, ali nedostaje joj aktuelizacija i uskladjivanje sa realnim stanjem..
- Ostale navedene nacionalne strategije pružaju načelnu osnovu i daju smernice za razvijanje mera i akcija u oblasti lokalne integracije izbeglih i interno raseljenih lica kojima se može doprineti unapređenju njihovog životnog standarda i ukupnog društvenog položaja.
- Lokalna dokumenta Opštine Alibunar do sada nisu eksplicitno bavila pitanjima od direktnog i neosrednog značaja za izbeglo-prognanu populaciju, mada su oni prepoznati kao posebno osetljiva društvena grupa, ali bez specifikovanog programa. Njihovi problemi i potrebe se ne posmatraju izolovano od potreba ostalih ugroženih grupa stanovništva opštine Alibunar.
- Programi i projekti za izbegle i IRL koji su do sada realizovani, kao i oni koji su u toku, bavili su se rešavanjem sledećih pitanja: stambeno zbrinjavanje, grantovi za početni biznis, i kontinuirani projekat pomoć školskoj deci

2. Analiza stanja u lokalnoj zajednici izvršena je kroz identifikovanje dosadašnjih aktivnosti i rezultata u domenu podrške izbeglicama i IRL i sagledavanja kapaciteta i slabosti, kao i mogućnosti i prepreka sa kojima se suočava zajednica. Sledi prikaz SWOT analize Analiza stanja u lokalnom sitemu podrške izbeglicama i IRL

Unutrašnje SNAGE lokalnog sistema	Unutrašnje SLABOSTI lokalnog sistema
<ul style="list-style-type: none"> • Generalna politička volja da se rešavaju stvari • Iskustvo i stručnost kadara koji radi sa izbeglicama i IRL • Iskustvo u projektima za izbgelice i IRL • Iskustvo saradnje sa donatorima i medjunarodnim programima • Dosadašnji realizovani projekti stambenog zbrinjavanja • Dobro uspostavljen sistem lokalne socijalne zaštite 	<ul style="list-style-type: none"> • Nestabilnost lokalne vlasti i drugi prioriteti • Nedovoljno sredstava u lokalnom budžetu • Niz nerešenih problema loklanog stanovništva - prioriteti • Nedovoljno funkcionalno partnerstvo medju lokalnim akterima, nepovezanost lokalnih organa i institucija • Nedovoljnja tehnička opremeljenost • Loši uslovi za rad Povereništva i nerešen satus • Slabo rezvijen civilni sektor – nevladine organizacije • Neorganizovanost izbeglica i IRL • Nedovoljna medijska pokrivenost

	<ul style="list-style-type: none"> • Opšta nerazvijenost opštine Alibunar
Spoljašnje MOGUĆNOSTI	Spoljašnje PRETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Postojanje državnih strategija • Povećana aktivnost države na ovom planu (stambeno zbrinjavanje, korišćenje EU fondova i saradnja sa međunarodnim fondovima i organizacijama) • Nacionalni programi za zapošljavanje • Međugranična saradnja i projekti • Program obeštećenja imovine • Program otkupa kuća • Pokrajinski fond, Ministarstvo poljopr., NIP • Status nerazvijene opštine 	<ul style="list-style-type: none"> • Loša ekonomska situacija ,nezaposlenost, • Loši bilateralni odnosi sa Hrvatskom (nerešeno stanarasko pravo, konvalidacija radnog staža...) • Spora implementacije nacionalnih strategija • Nepostojanje infrastrukture za implementaciju pojedinih elemenata nacionalnih strategija • Zastarelost zakona o izbeglicama • Nestabilna politička situacija u zemlji • Nedostatak programa na nacionalnom nivou • Loša informisanost i slabljenje interesa • Erozija društvenih vrednosti-solidarnosti

Najvažniji zaključci ove analize

- **:Glavna snaga** Opštine Alibunar je iskustvu u partnerskim projektima i zainteresovanosti lokalne samouprave u izgradnji socijalne sigurnosti i zaštite.
- **Slabosti opštine** su prisustvo istih problema kod domaćinog stanovništva, nerazvijenost Opštine i nedostatak civilnog sektora. Oblast samoorganizovanja izbeglica i IRL je takodje nedovoljno razvijena.
- **Spoljašnje mogućnosti** su povećana aktivnost države na ovom planu uz pomoć državnih i pokrajinskih Fondova .Izradu AP koa olakšavanje pristupa Fondovima.
- **Prepreke** nestabilna politička situacija i opšta nezaposlenost kao i erozija društvene vrednosti.

3.Analizom zainteresovanih strana identifikovane su ključne zainteresovane strane za unapređenje položaja izbeglih i interno raseljenih lica u Opštini Alibunar koje su diferencirane na krajnje korisnike/ce LAP-a (različite grupe izbeglih i interno raseljenih lica) i ključne partnere lokalnoj samoupravi u razvijanju i primeni mera i programa.

Krajnji korisnici/ce Lokalnog akcionog plana kao krajnji korisnici usluga su: Radno sposobna izbegla i IRL lica koja nemaju odgovarajuću kvalifikaciju za potrebe privrede:
Lica koja nemaju potrebna lična dokumenta

Ključni partneri Opštini Alibunar koji su na različite načine odgovorni i/ili uključene u aktivnosti vezane za položaj izbeglica i IRL su:

- 1 Povereništvo Komesarijata za izbeglice radi na rešavanju statusnih pitanja i prepoznavanju sveobuhvatne problematike izbeglica i IRL.
- 2 Opštinska uprava obezbeđuje osnovnu dokumentaciju, a u skladu sa svojim ovlašćenjima i nadležnostima (Izvod iz knjige rođenih ....)
- 3 Centar za socijalni rad je kadrovski i stručno dobro opremljena institucija socijalne zaštite i za izbeglice i IRL i pruža pomoć u pristupanju prava iz oblasti socijalne zaštite, a u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i Odlukom o proširenim pravima za opštinu Alibunar
- 4 Crveni krst koje sprovodi programe humanitarne pomoći ugroženima.
- 5 Nacionalna služba za zapošljavanje-Filijala Alibunar u okviru svojih redovnih delatnosti evidentira i pruža pomoć u zapošljavanju izbeglih i IRL
- 6 Javne službe koje se u rešavanju problema izbeglica i IRL uključuje u skladu sa potrebama i svojim nadležnostima.

Lokalni akteri svoje aktivnosti sprovode u saradnji sa:

- Komesarijatom za izbeglice, koji daje uputstva i smernice za rad poverenika za izbeglice, a koja se odnose na statusna pitanja, pitanja smeštaja i pristupa svim osnovnim pravima.
- UNHCR-om u delu koji se odnosi na integrativne programe stanovanja, a koje UNHCR sprovodi sa svojim partnerima.
- Srpski Demokratski Forum, organizacijom koja već nekoliko godina sprovodi projekat pribavljanja dokumenata kao i pružanja pravne pomoći za izbeglice i progna lica.
- Danskim savetom za izbeglice, organizacijom koja pruža pravnu pomoć za IRL.
- INTER SOS-om kao realizatorom projekta trajne integracije, kroz dodelu grantova u građevinskom materijalu za izbeglice i otkupom seoskih domaćinstva.
- Nosioци humanitarnih i razvojnih programa UNHCR-om i IOM-om

4. Analiza problema je pokazala da su glavni problemi izbeglih i interno raseljenih lica u opštini Alibunar sledeći:

- **Pristup ličnim dokumentima ,rešavanje statusa i ličnih dokumenata u RS**
Velikom broju izbeglih i raseljenih lica osnovni problem čini ostvarivanje prava na lična dokumenta (državljanstvo i prebivalište) u RS, zbog administrativnih i finansijskih poteškoća u pribavljanju dokumenata potrebnih za podnošenje zahteva za prijem u državljanstvo i nakon toga za izdavanje lične karte. Veliki deo izbegličke populacije je upravo zbog ovoga isključen iz sistema socijalne zaštite RS (pravo na materijalno obezbeđenje porodice, tuđa nega i pomoć, dečiji dodatak, roditeljski dodatak i dr). Takođe je prisutan i deo izbegličke populacije koji se još uvek nije opredelio za integraciju i prihvatanje državljanstva RS iz straha da bi to bila prepreka u ostvarivanju ili rešavanju, do sada nerešenih prava u matičnim zemljama (imovinska prava, prava na penziju, upis radnog staža i sl.).

- **Stambeno pitanje-zbrinjavanje i društvena integracija,**

Stambeni status izbeglih i raseljenih lica je indikator na osnovu koga se može oceniti neravnopravan položaj ovih lica u odnosu na domicilno stanovništvo. Veliki deo izbegličke populacije je rešilo stambeno pitanje (ukupno 144 porodica). UNHCR i SDC su u saradnji sa lokalnom samoupravom i korisnicima ovih objekata , izgradili kuće u Vladimirovcu za 50 porodica, u B.Karlovcu za 22 porodice i u Seleušu za 72 porodica. Manji deo porodica je rešilo stambeni problem kupovinom seoskih imanja. I pored ovih dobrih rezultata, još uvek je stanovanje ključni egzistencijalni problem.

- **Pristup zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti,**

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti izbegla i raseljena lica imaju potpuno ista prava kao i domicilno stanovništvo. Međutim, u ovoj oblasti evidentni su veliki problemi u ostvarivanju ovog prava , zbog nerešenog statusa većeg broja izbeglih lica, kojima tokom popisa izbeglica 2004./2005.god. status izbeglice nije potvrđen ili se nisu na ovaj popis odazvala. Ova lica su ili u postupku za dobijanje državljanstva RS ili još uvek nisu ni podnela zahtev za dobijanje istog, nemaju u Republici Srbiji ni boravište ni prebivalište, te nemaju pravo na zdravstvenu zaštitu ni po jednom osnovu. Među ovim licima je veliki broj starih i bolesnih lica, koja zbog neukosti i bolesti veoma teško prevazilaze administrativne prepreke da bi ovo pravo ostvarili. Nedovoljna briga o sopstvenom zdravlju kod izbeglica i IRL je pratilac njihovih života. Evidentiraju se i pojave posttraumatskog ratnog sindroma kod izbeglica i IRL.

- **Obrazovanje dece i odraslih,**

Pravo na obrazovanje se u praksi ostvaruje u potpunosti. Sva deca izbeglih lica su uključena u obrazovni sistem na svim nivoima školovanja. Poteškoće se javljaju jedino među decom raseljenih lica sa Kosova i Metohije romske nacionalnosti, koja su samo delimično uključena u sistem redovnog školovanja, zbog nedostatka sredstava ili jezičke barijere.

- **Visok procenat nezaposlenih**

Izbeglice i IRL u lokalnoj zajednici nisu bili obuhvaćeni do sada nijednim projektom Nacionalne službe za zapošljavanje za prekvalifikaciju ili samozapošljavanje. Nezaposlenost je prisutna u visokom procentu među izbegličkom i raseljeničkom populacijom. Zbog niskog stepena obrazovanja i nekvalifikovanosti, primarno medju raseljenim licima sa Kosova i Metohije, ali i medju izbeglicama, ovoj populaciji je veoma teško da nađe stalno zaposlenje, pa se velikim delom ona izdržavaju radeći slabo plaćene i neredovne sezonske poslove ili poslove «na crno». Deo ove populacije takođe ima administrativnih poteškoća u pribavljanju dokaza o stečenoj kvalifikaciji u matičnim zemljama, kao i dokaza o ostvarenom radnom stažu ili pravu na penziju. Sve ovo dovodi do izraženog siromaštva među velikim delom izbeglih i raseljenih lica

Polazeći od celovite slike problema izbeglica i IRL, identifikuju se sledeće karakteristike njihovog položaja:

- Nedovoljni i neodgovarajući socijalno materijalni potsticaji za integraciju izbeglih i IRL
- Neodgovarajuća podrška starim izbeglim i IRL bez porodične brige mlađih članova
- Visok stepen siromaštva među izbeglicama i IRL
- Nerešeno pitanje odgovarajućeg stambenog smeštaja izbeglih i IRL
- Slaba integrisanost dece izbeglica i IRL
- Visok procenat nezaposlenih izbeglica i IRL u lokalnoj zajednici
- IRL ne poseduju potrebnu ličnu dokumentaciju: usled izmeštenih ili uništenih matičnih knjiga, neuspostavljene sistemske saradnje sa nadležnim institucijama, kao i velikog broja neprijavljene novorođene dece

Na osnovu identifikovanih problema, utvrđuj se mogući pravci za njihovo prevazilaženje:

Pravljenje socijalne karte . Potrebna je terenska aktivnost na detaljnom istraživanju socijalnih potreba kako bi se dobila realna slika individualnog stanja i izbegao kolektivan pristup što omogućuje realniju raspodelu resursa,

Proširenje aktivnosti Centra za socijalni rad i formiranje multisektorskog tima za efikasniji pristup i pomoć izbeglicama i povratnicima. Uloga Centra sa stručnim kapacitetima koje poseduje može značajnije doprineti celovitom zadovoljenju potreba izbeglica i IRL.

Povezivanje sa lokalnim NVO koje bi se bavili ili se već bave pomoći izbeglim-prognanim, povratnicima ili Romima čija problematika je posebno teška je ih u strukturi povratnika ima preko 60 %.

Formiranje projektnog tima – grupe za izradu projekata i kontakta sa međunarodnim organizacijama koja mogu biti značajna podrška lokalnoj samoupravi u rešavanju pitanja koja su kritična za izbeglice i IRL, ali i za lokalno stanovništvo.

Stručno obrazovanje i obuka – Problem zapošljavanja izbeglica i IRL ne može se rešiti bez popravljanja njihove obrazovne strukture. Moguće obuke treba da su povezane sa lokalnim potrebama privrede. Idealno je da privatni sektor bude uključen u dizajniranje kurseva kako bi se zadovoljile potrebe lokalnih kompanija Opština će se pobrinuti da se obuka izvodi na najefektivniji mogući način-kombinovanjem teoretskih i praktičnih

Uklanjanje prepreka zapošljavanju –sprovode se kroz podizanje svesti među poslodavcima o prednostima zapošljavanja određenih društvenih ugroženih grupa. Projekti se takođe odnose na obezbeđivanje određenih objekata ili zemljišta nezaposlenima za radno angažovanje– projekti koji će garantovati privremeno zapošljavanje nezaposlenih kroz sticanje radnog iskustva i programa javnih radova. Njihov profesionalni razvoj biće ključni deo tih projekata, Ovakve projekte prvenstveno sprovoditi za mlade ljude koji nikada nisu radili ili za one koji treba da nauče nove

veštine kako bi se ponovo zaposlili. prihvat i zbrinjavanje ovih lica, kao neophodnu pomoć za uspešnu integraciju i uključivanje u lokalnu zajednicu.

Informisanje i savetovanje – pokriva niz projekata koji ili pomažu ljudima da se ponovo zaposle ili onima kojima preči nezaposlenost da pronađu alternativni posao, takvi projekti obuhvatiće osnivanje ustanova za traženje posla, poslovnih klubova, obuku na temu tehnika intervjua ili pripremu planova za povratak na posao.

- **ZAKLJUČCI i PREPORUKE:** Opština Alibunar sa svojim vrlo nepovoljnom demografskom strukturom, prisustvom izbeglica i IRL na svojoj teritoriji može trenutne nepovoljne trendove popraviti. Svi aspekti problema radne snage u dužem periodu mogu predstavljati ograničenje uravnoteženog ruralnog razvoju ovog kraja. U ovom kontekstu treba posmatrati i pitanje radnog angažovanja izbeglica i IRL.
- Starosna i radna struktura stanovnika na selima je vrlo nepovoljna. S druge strane sela poseduju materijalne resurse za život i razvoj i u tom kontekstu treba razvijati mere za trajnu integraciju izbeglica i IRL u ruralnim područjima opštine Alibunar.
- Krupan problem izbeglih-prognanih i IRL lica je pribavljanje lične dokumentacije i rešavanje statusa. Rešenjem ovog problema stekli bi se uslovi za ostvarivanje prava iz oblasti socijalne zaštite, uslovljeni državljanstvom RS i prebivalištem. Bilo bi potrebno bezbediti uslove za lakše pribavljanje dokumentacije kroz formiranje posebne kancelarije za pravnu pomoć pri Lokalnoj Samoupravi
- Sve grupe stanovnika Alibunara imaju velikih poteškoća pri zapošljavanju. Ovaj problem pogađa i domicilno stanovništvo, ali je mnogo izraženiji kod izbegličke i raseljeničke populacije. Delimično rešenje su prekvalifikacije koji su opredeljene ka samostalnom otpočinjanju biznisa uz pomoć lokalne samouprave.

Rešavanje stambenog pitanja izbeglica i IRL je i dalje ključno.. Za rešavanje ovog pitanja postoji više načina : izgradnja povratničkog naselja; otkup starih seoskih kuća sa okućnicom i obezbeđivanje sredstava za njihovu adaptaciju , čime bi se podmladila i oživela seoska sredina; posredovanje lokalne samouprave, Centra za socijalni rad u obezbeđivanju stambenog prostora za ova lica putem posredovanja u sklapanju ugovora o doživotnom izdržavanju , čime bi se rasteretili gerontološki centri i izašlo bi se u susret starim licima da ostanu da žive u svojim kućama.

Poglavlje 4. Prioritetne grupe

Kriterijumi lokalnog akcionog plana za izbor prioriternih grupa među izbeglim i IRL Materijalni i zdravstveni status porodica- stepen ugroženosti

- Brojnost porodice kao prioritet
- Vidljivost/nedivljivost ciljne grupe i njenog problema
- Resursi lokalne zajednice-kojima raspolaže i ovlašćenja koja ima
- Aktivan pristup – spremnost korisničke grupe na aktivizam i samoorganizovanje
- Izbeglice koje nemaju rešeno stambeno pitanje
- Izbeglice i IRL koji imaju teškoće pravne prirode (npr. nerešeno pitanje ličnih dokumenata za IR) i nedovoljan pristup informacijama

Na bazi kriterijuma koji su se pre svega bazirali na težini i raširenosti problema sa kojima se suočavaju građani i građanke iz izbegličke i IRL populacije, ovaj akcioni plan će primarno biti usmeren na sledeće grupe:

- Stari koji nisu ostvarili prava iz radnog odnosa i nemaju lična primanja (oko 80 lica)
- Jednoroditeljske porodice (25 lica)
- Osobe bez imovine i prihoda (oko 120)
- Porodice sa decom sa smetnjama u razvoju i/ili članom/icom koji je OSI-8 porodica
- Interno raseljeni Romi (RAE)- oko100 lica
- Mnogočlane porodice IRL, bez prihoda -12 porodica
- Izbegli i IRL koji žive u ruralnim uslovima -30%
- Izbegli i IRL – žrtve nasilja 5 porodica

U svim navedenim korisničkim grupama žene se tretiraju kao poseban prioritet.

Poglavlje 5. Opšti i specifični ciljevi LAPa

Lokalnim akcionimog planoma za unapređenje položaja izbeglih i IRL definisana su dva opšta cilja koja je realno moguće ostvariti u periodu od 2009-2013 godine i to putem sistematskih i održivih programa u opštinu Alibunar. Polazeći od analize stanja ,lokalnih resursa i kapaciteta, kao i od potreba unapređenje sveobuhvatnog položaja izbeglih i IRL u opštini Alibunar, a u skladu sa nacionalnim strateškim opredeljenjima. . U ostvarenju postavljenih ciljeva trenutne aktivnosti su usmerene na poboljšanje stanja, položaja IRL, a sve zbog daljeg razvijanja održivih struktura koji će podržati njegovu primenu i praćenje u procesu donošenja odluka u opštini na svim nivoima.

Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja izbeglih i IRL definisana su dva opšta cilja koja je realno moguće ostvariti u periodu od 2009-2013 godine i to je

OC1-Poboljšani socijalno-materijalni uslovi za integraciju izbeglih i interno raseljenih u ruralnim sredinama kroz lokalne i državne programe za trajno rešavanje stambenog pitanja otkupom i adaptacijama kuća u ruralnim sredinama.

OC2-Poboljšanje životnog standrada i egzistencijalnih uslova za integraciju izbeglih i IRL kroz lokalne programe za povećanje zapošljavanja i stvaranja uslova za njihovo ekonomsko osamostaljivanje i uključivanje u društveni život Opštine Alibunar.

Iz ovako postavljenih opštih ciljeva forulisani su specifični ciljevi koji su relevantni za ostvarivanje opštih ciljeva u periodu 2009-2013. godine i to:

SPECIFIČNI CILJEVI-SC1

- SC1a. U periodu od početka 2009god. do kraja 2010 god.stambeno zbrinuti 10 najugroženijih izbegličkih i IRL porodica otkupom 10 kuća u ruralnim sredinama.
- SC1b. U periodu 2009-2011god. obezbediti podršku u građevinskom matarijalu za 20 porodica izbeglih i IRL ,za završavanje započelih stambenih objekata ili popravku postojećih starih u saradnji sa KIRS-om.
- SC1c U periodu 2009-2011.god. u saradnji sa Pokrajinskim fondom za zbrinjavanje, obezbediti za najmanje 15 porodica izbeglih i IRL dogradnju novozapočetih kuća i adaptaciju starih porodičnih kuća.

SPECIFIČNI CILJEVI-SC2

- SC2a U periodu od početka 2009 do kraja 2013 god. podsticati samozapošljavanje sredstvima Lokalnog fonda za pokretanje malog porodičnog biznisa u saradnji sa MSP ifondom za razvoj APV.
- SC2b U periodu od početka 2009 do kraja 2012god. obezbediti za izbegle i IRL porodice po 5 „paketa“ godišnje za otpočinjanje samostalnog porodičnog malog biznisa.
- SC2c U periodu od početka 2009 do kraja 2010god. Organizovati 3 ciklusa obuke za po 20izbeglih i IRL u oblasti povrtarstva, stočarstva i ratarstva, (tri M. Zajednice po tri obuke), u saradnji sa Fondom za razvoj i NSZ.

Poglavlje 6.

Aktivnosti – zadaci za realizaciju LPA

TABELA LOKALNOG AKCIONOG PLANA za 2009 i 2010 godinu

Specifični cilj 1: U periodu od početka 2009 do kraja 2010 god.stambeno zbrinuti 10 najugroženijih izbegličkih i IRL porodica otkupom 10 kuća u ruralnim sredinama.							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
Identifikovanje najugroženijih porodica-	Prva polovina 2009	Identifikovano najmanje 10 porodica	Broj identifikovanih porodica	Postojeći ljudski resursi		Poverenik	Opštinsko veće i mesne zajednice
Identifikovanje raspoloživih kuća-seoskih domaćinstava	Prva polovina 2009	Identifikovano najmanje 10 slobodnih kuća	Broj identifikovanih	Postojeći ljudski resursi		Poverenik	Mesne zajednice
Pravljenje finansijske konstrukcije i plana prikupljanja sredstava za otkup kuća	3. kvartal 2009	Napravljen plan i otpočeti kontakt sa donatorima	Broj i zainteresovanost donatora	Postojeći ljudski resursi		Kancelarija za razvoj Poverenik	
Identifikovani donatori-obezbedjena finansijska sredstva za 5 porodica	3.kvartal 2009	Obezbedjena sredstva za otkup 5 kuća	Iznos obezbedjenih sredstava	-		Lokalna samouprava i poverenik	Identifikovani donator, KIRS
Realizacija kupovine kuća	4. kvaral 2009	Kupljeno 5 seoskih kuća za 5 najugroženijih porodica	Broj kupljenih kuća		50.000 EUR	Lokalna samouprava i poverenik	Donator, korisnici

Useljavanje porodica	4. kvartal 2009	5 porodica useljeno u kuće	Broj stambeno zbrinutih porodica	5.000 EUR za početnu pomoć		Poverenik	CK, porodice, lokalna samouprava
Identifikovani donatori- obezbedjena finansijska sredstva za drugih 5 porodica	1 i 2. kvartal 2010	Obezbedjena sredstva za otkup još 5 kuća	Iznos obezbedjenih sredstava			Poverenik i Lokalna samouprava	donatori
Realizacija kupovine kuća	3 kvartal 2010	Kupljeno 5 seoskih kuća za 5 najugroženijih por.	Broj kupljenih kuća		50.000	Lokalna samouprava i poverenik	Donator, KIRS
Useljavanje porodica	4. kvartal 2010	5 porodica useljeno u kuće	Broj zbrinutih porodica	5.000 EUR		Poverenik	CK, porodice, lokalna samouprava

Specifični cilj 2: U periodu od 2009-2011 godine obezbediti podršku u građevinskom materijalu za 20 porodica izbeglih i IRL ,za završavanje započelih stambenih objekata ili popravku postojećih starih u saradnji sa KIRS-om							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
Identifikovati porodice koje imaju potrebu za podrškom	1 kvartal 2009	Identifikovane sve porodice koje imaju potrebu za podrškom u građev. materijalu	Broj identifikovanih porodica	Postojeći ljudski resursi		Poverenik	MZ, CK
Obezbediti sredstva- podršku za program	1 kvartal 2009	Obezbedjena podrška za najmanje 5 porodica u 2009	Broj porodica za koje je obezbedjena podrška			Poverenik	KIRS
Izrada kriterijuma za odabir prioritetnih porodica	1, kvartal 2009	Napravljeni kriterijumi	Kvalitet kriterijuma	Postojeći ljudski resursi		Savet za migracije/radna grupa	CK,, Kirs

Odabrati prioritene porodice	2.kvartal 2009	Odabrano 5 porodica	Broj porodica			Savet za migracije/radna grupa	
Realizacija pomoći – prvi krug	2 kvartal 2009	Podeljena pomoć			KIRS	Poverenik	
Isti krug aktivnosti će se organizovati i u 2010							
Specifični cilj 3: U periodu od 2009-2011.godine u saradnji sa Pokrajinskim fondom za zbrinjavanje, obezbediti dogradnju novozapočetih kuća i adaptaciju starih porodičnih kuća za najmanje 15 porodica izbeglih i IRL.							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
Identifikovati porodice koje imaju potrebu za podrškom	1 kvartal 2009	Identifikovane sve porodice koje imaju potrebu za podrškom u gradjev.materijalu	Broj identifikovanih porodica	Postojeći ljudski resursi		Poverenik	MZ,
Obezbediti sredstva - podršku za program	2 kvaratal 2009	Obezbedjena podrška za najmanje 5 porodica u 2009	Broj porodica za koje je obezbedjena podrška		Pokrajinski fond	Poverenik	Pokrajinski fond
Izrada kriterijuma za odabir prioriternih porodica	3,kvartal 2009	Napravljeni kriterijumi	Kvalitet kriterijuma	Postojeći ljudski resursi		Savet za migracije/radna grupa	CK, FOND
Odabrati prioritene porodice	3.kvartal 2009	Odabrano 5 porodica	Broj porodica			Savet za migracije/radna grupa	
Realizacija pomoći – prvi krug	4 kvartal 2009	Podeljena pomoć			Pokrajinski fond	Poverenik	Pokrajinski sekretarijat

Isti krug aktivnosti će se organizovati i u 2010							
Specifični cilj 4: U periodu od početka 2009 do kraja 2013 god. podsticati samozapošljavanje sredstvima Lokalnog fonda za pokretanje malog porodičnog biznisa u saradnji sa MSP i fondom za razvoj APV							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
Ispitati zainteresovanost medju zbeglica i IRL	Drugi kvartal 2009	Identifikovano najmanje 5 porodica	Broj zainteresovanih porodica	Postojeći ljudski resursi		Kancelarija za razvoj	NSZ, Poverenik
Istražiti lokane potrebe i potrebe tržišta	Treći kvartal 2009	Identifikovane oblasti za porodični biznis				Kancelarija za razvoj,	Fond za razvoj PV poverenik
Napraviti plan celovite podrške porodicama koji se odluče za samozapošljavanje-individulano	Četvrti kvartal 2009	Napravljen individualni plan podrške za svaku porodicu	Broj i kvalitetet planova			Kancelarija za razvoj	Poverenik, NSZ
Organizovati edukacije i konsultacije za nosioce porodičnog biznisa	Prvi kvartal 2010	Organizovana edukacija i konsultacije	Broj seminara i konsulatcija Zadovoljstvo korisnika	Fond za razvoj		Kancelarija za razvoj	Poverenik
Realizovati prvi krug podrške	Drugi kvartal 2010	Grantove dobile tri porodice	Broj porodica Iznos granta	Fond za razvoj		Lokalni fond za razvoj	
Specifični cilj 5: U periodu od početka 2009 do kraja 2012 god. obezbediti za izbegle i IR porodice po 5 „paketa“ godišnje za otpočinjanje samostalnog porodičnog malog biznisa							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet	Ostali		

				lok. samoup.	izvori		
Identifikovati interese, potrebe i mogućnosti porodica za ovim vidom pomoći	1 kvartal 2009	Postoji jasna slika o interesima, potrebama i mogućnosti porodica za ovim vidom pomoći	Broj porodica koje su spremene za ovakav vid podrške	Postojeći ljudski resursi		Poverenik i Kancelarija za razvoj	KIRS
Obezbeđivanje donatorskih sredstava-paketi	2 kvartal 2009	Obezbeđeno minimalno 5 paketa	Broj paketa		Donator KIRS	Poverenik, KIRS	
Izrada kriterijuma za izbor prioriternih porodica	2 kvartal 2009	Napravljene kriterijum	Kvalitet kriterijuma			Savet za migracije	KIRS, povernik
Odabir porodica	3 kvartal 2009	Odabrano 5 porodica	Broj odabranih porodica			Savet za migracije	KIRS, poverenik
Obuka korisnika pomoći	4. kvartal 2009	Obavljena obuka za 5 porodica	Obim i kvalitet obuke			Kancelarija za razvoj Poverenik	KIRS
Realizacija pomoći	4 kvartal 2009	Podeljeni paketi za 5 porodica	Broj paketa pomoći		KIRS, donator	Poverenik	KIRS, donator
Napomena: isti ciklus će se ponoviti u 2010							
Specifični cilj 6: U periodu od početka 2009 do kraja 2010 godine organizovati 3 ciklusa obuke za po 20 izbeglih i IRL u oblasti povrtarstva, stočarstva i ratarstva, (u tri M. Zajednice po tri obuke), u saradnji sa Fondom za razvoj i NSZ							
Aktivnost	Period realizacije (od – do)	Očekivani rezultat	Indikator(i)	Potrebni resursi		Nosilac aktivnosti	Partner/i u realizaciji
				Budžet lok. samoup.	Ostali izvori		
Organizovati ispitivanje zainteresovanosti izgelica i IRL za ovim vidom podrške	2 kvartal 2009	Identifikovane zainteresovani pojednici	Broj zainteresovanih	Postojeći ljudski resursi		Poverenik	NSZ

Kreirati programe – seminara/obuka za odabrane oblasti	3 kvaral 2009	Kreirani programi obuke za tri oblasti	Broj programa, Obim programa		NSZ	NSZ	
Formirati grupe polaznika obuka u 3 mesne zajednice	4 kvartal 2009	Formirana lista polaznika za obuke od po najmanje 20 osoba u svakoj od MZ	Broj polaznika			NSZ	Poverenik
Obezbediti prostor i predavače	4. kvartal	Izabrani predavači i obezbedjen prostor	Broj predavača, Kvalitetet prostora za rad			MZ i NSZ	Povereni, Fond za razvoj
Realizacije prvog ciklusa obuke	4 kv. 2009 i 1. kv. 2010	Realizovan prvi iklus u sve tri mz	Broj polaznika Broj časova Broj mz		Fond za razvoj NSZ	NSZ	Poverenik
Realizacije drugog ciklusa obuke	2. i 3. kvartal 2010	Realizovan drugi ciklus u sve tri mz	Broj polaznika Broj časova Broj mz		NSZ Fond za razvoj	NSZ	Poverenik
Realizacije trećeg ciklusa obuke	4 kvaratal 2010	Realizovan treći iklus u sve tri mz	Broj polaznika Broj časova Broj mz		NSZ Fond za razvoj	NSZ	Poverenik

Poglavlje 7 Resursi/budžet

Sredstva za realizaciju ovog Lokalnog plana obezbeđivaće se iz različitih izvora: delom iz budžeta lokalne samouprave, delom iz donatorskih budžeta, odnosno pomoću projekata koji će se razviti na osnovu ovog Lokalnog plana, kao i iz drugih dostupnih izvora. Potencijalni donatori i fondovi na koje će se realizacija LPA oslanjati su IOM, UNHCR, ASB, USAID, Pokrajinski fond za izbeglice, Fond za razvoj AP i drugi dostupni izvori.

Postupajući u skladu sa donetim nacionalnim strategijama očekuje se finansijska podrška resornih ministarstava u realizaciji aktivnosti LPA.

Procena cene koštanja LPA će se raditi za svaku godinu posebno, odnosno za svaki od specifičnih zadataka koji su identifikovani.

U pristupu realizaciji ovog LPA, polaziće se od identifikovanja i korišćenja svih već postojećih resursa u lokalnoj zajednici (ljudskih i materijalnih), a insistiraće se na većoj samoorganizovanosti i učešću korisničke ministarstava u realizaciji aktivnosti LPA.

Poglavlje 8. Aranžmani za primenu

Aranžmani za primenu LPA u Opštini Alibunar obuhvataju **lokalne strukture i različite mere i procedure** koje će osigurati njegovo uspešno sprovođenje. U okviru lokalnih struktura, razlikuju se:

- 1) **Strukture za upravljanje procesom primene LPA i**
- 2) **Strukture koje su operativne i primenjuju LPA**

Strukturu za upravljanje procesom primene LPA, nakon njegovog usvajanja, predstavljaće Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja. Savet za migracije će kao deo svog budućeg rada, napraviti Plan upravljanja primenom lokalnog plana.

Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja kao upravljačka struktura ima sledeće zadatke:

- U potpunosti odgovara za vođenje celokupnog procesa primene Lokalnog plana;
- Imenuje lokalne timove za upravljanje projektima koji nastanu kao rezultat operacionalizacije Lokalnog plana;
- Obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera-učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih i IRL u lokalnoj zajednici;
- Održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji Lokalnog plana; Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana;
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj samoupravi.
- Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana;
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj samoupravi.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu sa Lokalnim akcionim planom, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici-partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu Lokalnog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

- Realizacija Lokalnog akcionog plana;
- Neposredna komunikacija sa korisnicima/cama usluga koje se obezbeđuju Lokalnim planom;
- Redovno dostavljanje izveštaja koordinatoru/ki Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja o svim aktivnostima na sprovođenju Lokalnog plana;
- Učešće u eventualnim obukama za unapređenje stručnosti i kompetencija za sprovođenje zadataka Lokalnog plana;
- Unapređenje procesa primene Lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljačke strukture.

Upravljačka i operativna struktura će razviti plan i mehanizme međusobne komunikacije, pratiće uspešnost razmene informacija i efikasnost komunikacije u odnosu na očekivane rezultate primene Lokalnog plana. Plan komunikacije upravljačke i operativne strukture urediće vreme i načine razmene informacija i preduzimanja odgovarajućih akcija.

Detaljne godišnje planove za naredni period, nakon 2010. god. pripremaće Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja uz aktivne konsultacije sa operativnim strukturama. Po potrebi, Savet će formirati i odgovarajuće radne timove.

Mehanizmi praćenja, ocenjivanja uspešnosti primene Lokalnog plana i donošenja eventualnih korektivnih mera biće definisani Planom praćenja i ocenjivanja uspešnosti (planom monitoringa i evaluacija).

Poglavlje 9.

Praćenje i ocena uspešnosti

Cilj praćenja i ocene uspešnosti (monitoringa i evaluacije) LPA je da se sistematično prikupljaju podaci, prati i nadgleda proces primene i procenjuje uspeh LPA radi predlaganje eventualnih izmena u aktivnostima na osnovu nalaza i ocena.

Vremenski okvir: Monitoring (kao sistematski proces prikupljanja podataka) sprovodi se kontinuirano i dugoročno za period 2009-2013. Evaluacija (kao analiza podataka i donošenje ocene o uspešnosti) vršiće se periodično - jednom godišnje i podnosiće se izveštaj Skupštini Opštine Alibunar do polovine decembra. Finalna evaluacija obaviće se na kraju 2013 godine.

Predmet monitoringa i evaluacije: Monitoring i evaluacija uključuju celovito sagledavanje ispunjenja aktivnosti - zadataka i specifičnih ciljeva.

Ključni indikatori uticaja za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene Lokalnog plana će biti sledeći:

- Broj novih usluga - lokalnih mera / programa za izbegla i IRL;
- Obuhvat izbeglih i IRL novim uslugama i merama;
- Struktura korisnika/ca usluga i mera / programa;
- Nivo uključenosti različitih aktera u pružanje usluga izbeglim i IRL u lokalnoj zajednici;
- Obim finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglim i IRL;
- Struktura finansijskih sredstava izdvojenih za usluge izbeglim i IRL (budžet lokalne samouprave, donatorska sredstva, drugi izvori...).

Procesni indikatori za praćenje i ocenjivanje uspešnosti primene LAP su definisani u sklopu tabele Lokalnog akcionog plana

- Broj porodica stambeno zbrinutih
- Broj zaključenih ugovora o radu
- Broj lica koja su dobila sertifikate o prekvalifikaciji
- Broj i vrsta edukativnih radionica i broj učesnika
- Broj Broj potpisanih protokola o saradnji sa odabranim NVO organizacija

Metode i tehnike monitoringa i evaluacije: Za uspešno obavljanje monitoringa i evaluacije koristiće se standardni set alata među kojima su: evidentiranje korisnika, intervjui sa korisnicima (upitnici, razgovori, ankete), izveštavanje i dr.

Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja će biti odgovorna za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada na primeni Lokalnog plana akcije - vršiće monitoring (M) i evaluaciju (E). Tim za M i E čine predstavnici/ce -stručna lica iz lokalnih institucija i organizacija koje se neposredno ili posredno bave pitanjima izbeglih i IRL, kao i predstavnici/ce korisničkih grupa ovog Lokalnog plana. Savet za upravljanje migracijama i trajnim rešenjem će svojim Planom rada definisati način organizovanja monitoringa i evaluacije Lokalnog plana.

- nastanu kao rezultat operacionalizacije Lokalnog plana;

- Obezbeđuje pristup i prikupljanje svih podataka i informacija u elektronskoj formi od svakog aktera- učesnika u procesu unapređenja položaja izbeglih i IRL u lokalnoj zajednici;
- Održava kontakte sa svim učesnicima u realizaciji Lokalnog plana; Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana;
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj samoupravi.
- Upravlja procesom praćenja (monitoringa) i ocenjivanja uspešnosti (evaluacije) Lokalnog plana;
- Održava kontakte sa javnošću i donosiocima odluka u lokalnoj samoupravi.

Operativnu strukturu za primenu ovog Lokalnog akcionog plana činiće institucije, organizacije i timovi formirani u cilju neposredne realizacije plana i projekata razvijenih na osnovu Lokalnog plana. U skladu sa Lokalnim akcionim planom, biće realizovana podela uloga i odgovornosti među različitim akterima u lokalnoj zajednici-partnerima u realizaciji. Svaki akter će u skladu sa principom javnosti i transparentnosti rada voditi odgovarajuću evidenciju i dokumentaciju i pripremati periodične izveštaje o radu. Izveštaji će biti polazna osnova za praćenje i ocenjivanje uspešnosti rada.

Operativna struktura za primenu Lokalnog plana ima sledeće zadatke i odgovornosti:

- Realizacija Lokalnog akcionog plana;
- Neposredna komunikacija sa korisnicima/cama usluga koje se obezbeđuju Lokalnim planom;
- Redovno dostavljanje izveštaja koordinatoru/ki Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja o svim aktivnostima na sprovođenju Lokalnog plana;
- Učešće u eventualnim obukama za unapređenje stručnosti i kompetencija za sprovođenje zadataka Lokalnog plana;
- Unapređenje procesa primene Lokalnog plana u skladu sa sugestijama i preporukama upravljačke strukture.

Upravljačka i operativna struktura će razviti plan i mehanizme međusobne komunikacije, pratiće uspešnost razmene informacija i efikasnost komunikacije u odnosu na očekivane rezultate primene Lokalnog plana. Plan komunikacije upravljačke i operativne strukture urediće vreme i načine razmene informacija i preduzimanja odgovarajućih akcija.

Detaljne godišnje planove za naredni period, nakon 2010. god. pripremaće Savet za upravljanje migracijama i trajna rešenja uz aktivne konsultacije sa operativnim strukturama. Po potrebi, Savet će formirati i odgovarajuće radne timove.

Mehanizmi praćenja, ocenjivanja uspešnosti primene Lokalnog plana i donošenja eventualnih korektivnih mera biće definisani Planom praćenja i ocenjivanja uspešnosti (planom monitoringa i evaluacija).